

PROF. DR. PERSÁNYI MIKLÓS,
a Liget Budapest projekt részét képező kert- és tájépítészeti feladatokat felügyelő miniszteri
biztos bevezető beszéde a Liget Park Fórumon (szimpóziumon),
2017. november 29-én

Tisztelt Megjelentek, Hölgyeim és Uraim!

Köszöntök mindenkit a Liget Park Fórumsorozat immár **nyolcadik összejövételén, amit műfajában inkább szimpóziumnak szánunk**. Ebben a műfajban már a második, ahol a téma kikövetelte azt a formát, amikor szinte tudományos, és szakmérnöki részletességű előadásokat hallgatunk meg kiválasztott tárgykörökben. Számosan vannak a jelenlevők közt olyanok, akikkel májusban együtt hallgattuk meg a Városliget történetének legérdekesebb mozzanatait élénk táró tudós kutatókat és gyakorlati szakembereket. Akkor megismerhettük a Liget fejlődését „a mocsártól a közparkig”, majd a parkhasználat változásainak állomásait a budapesti közönség változó szokásainak tükrében.

Nos, egy ehhez hasonló színvonalú és mélységű szakmai együttlét a célja a mai eseménynek.

De először ejtsünk szót röviden a Liget parkjáról szóló társadalmi párbeszéd eddigi alkalmairól. **A Liget Park Fórumok keretében a nagyobb rendezvények mellett párhuzamosan további 16 tematikus egyeztetés zajlott, ezek eredményeként 118 szervezet, intézmény és közösség képviselőinek összesen 558 észrevételét, javaslatát vették górcső alá a parkot tervező Garten Studio munkatársai és más felkért külső szakértők.**

Így született meg ez év nyarára a Garten Studio műhelyében az a vázlattevé, amely a menet közben felvetődött igények, javaslatok túlnyomó többségét magába foglalja. Ez a vázlattevé a „minél többeknek minél inkább vonzó Liget” elképzelését ténylegesen megvalósítható táj- és parképítészeti alkotássá formálja – mégpedig úgy, hogy a Henrik Nebbien-féle történeti park alapszerkezetét használja fel.

Öröm látni, hogy megkezdődött a tervek már kiérlelt részeinek valóra váltása is: elindultak a kivitelezési munkák a parkrehabilitáció első ütemének megvalósítása érdekében. A parkszintű elrendezésről több, mint egy esztendeje van szó a Liget Park Fórumok különböző szintjein, rengeteg értelmes eszmecsere és vita volt már róluk.

Arról, hogy az első konkrét lépések miként történnek meg, el kellett a kiviteli terveknek is készülniük, és mihelyst két hónappal ezelőtt elkészültek, ezekről **a lehető legnagyobb részletességgel adtak tájékoztatást a tervezők a szeptemberi Liget Park Fórumon**. Ezen a fórumon szóban is és tervlapokkal is bemutatták a részletterveit annak, hogy miként újul meg jövő tavaszra a Vakok Kertje, hogy a környékbeli iskolák kedvére hogyan készülnek el a régen

vágyott, és az ő igényeik alapján megrajzolt sportpályák és kiegészítő létesítményeik. Alakot ölthet az ország legjobban felszerelt, nagy területű, mondhatjuk, hogy „világszínvonalú” kutyás „élményparkja”, és újjászületik a Szépművészeti Múzeum környéke

Mivel a jelenlévők közül sokan itt voltak ezen a szeptember 26-i Liget Park Fórumon is, mindannyian tudják, hogy **bárki, aki a meghívott több mint száz szervezet képviselői közül eljött a fórumra, az nemcsak meghallgathatta a táj- és kertépítész, illetve az építész tervezőket, hanem módjában állt akármilyen akkor ismert részletre, információra rákérdezni.** A szeptember 26-i Liget Park Fórumon elhangzottak a sajtóban is körbejártak, képernyőre kerültek, és így a lehető legszélesebb széles közvélemény is értesült arról, hogy miként születnek újjá a park egyes részei.

Emellett érdemes talán itt is felhívni a figyelmet arra, **hogy a szeptemberi fórum után pár nappal lényegében minden releváns adat a köz rendelkezésére állt az első projektek megszületett részletterveiről, és – ahogy ez talán már megszokott – a biztosi honlapon rendelkezésre áll mind a mai napig.** Ezt a honlapot amúgy – www.varosligetpark.hu – a Liget iránt érdeklődőknek érdemes időről időre újra átböngészniük, mert a tartalma követi az eseményeket, és folyamatosan gazdagodik az új információkkal. Hasonlóan fontos információforrás a Városliget Zrt. honlapja is, ahol a Liget Park Fórumokon alaposan bemutatottakon túl az aktuálisan keletkező szakmai információk is elérhetők. Például a Liget Park Fórumon a tervezők bemutatták a tervlapokat a leendő alaprajzi elrendezésről, és ezen feltüntették a fák helyzetét. **De a megvalósítás számos további részletét a Városliget Zrt. honlapján tanulmányozhatja akárki, akit ez érdekel.** Például azt is, hogy egy adott részprojekt területén melyik faegyed cseréje, vagy átültetése szükséges, és miért, vagyis hogy az egyes faegyedekről egyenként milyen állapotjellemezést, diagnózist, ha úgy tetszik „kórlapot” adtak az arra hivatott, magasan kvalifikált fagondozási és kertészeti szakértők, a fák doktorai.

Amit fontosnak gondolok most a már zajló parképítések kapcsán még egyszer aláhúzni, hogy volt egy mélyreható és részletes társadalmi párbeszéd, amely ennek az első ütemnek a kialakulását megelőzte. Az érintett szervezetek, a vakoké és a gyengén látóké, a kutyásoké, ahogyan a környékbeli iskolák képviselői nemcsak több körben véleményt nyilvánítottak a tervekről, de talán azt mondhatni: szinte maguk is részt vettek a tervezésben. Így bizonyos remélhető, hogy a megszülető létesítmények minden reális igényt képesek lesznek kielégíteni. **Nem gondolom viszont, hogy a társadalmi tervezés vég nélküli, parttalan lehetne. A megvalósítás szakaszában, a kollektíven megalkotott tervek alapján szabályosan közbeszerzett kivitelezők határidős és szigorúan költségtervezett munkáját már törvényi előírás szerint sem lehet megakasztani amiatt, mert jelentkeznek új véleményekkel, ötletekkel olyanok, akik korábban nem kapcsolódtak be a munkába.**

Még egy nívumról számolhattunk be szeptemberben: **a Liget fáinak érdekében elkészült egy olyan, minden elemében nyilvános faápolási protokoll, amely a korábbi eljárásrendet**

formalizálva kikezddhetetlen szakmai garanciát ad minden egyes, a park fejlesztése során érintett fa átültetésének, esetleg szükséges kivágásának indokát, ésszerűségét, tisztességét illetően.

Mindezeket látva, úgy vélem, hogy **nincsen olyan elfogulatlanul és pártatlan szemlélője a Liget park tervezésének, a faállomány kezelésének, aki nem azt állapíthatná meg, hogy Magyarországon eddig még soha nem volt parktervezési folyamat ennyire átlátható és nyilvánosság előtt zajló**, mint amilyen az utóbbi év során kibontakozott a Liget esetében. Mint ennek a folyamatnak a katalizálásával megbízott személyt ez nyilván örömmel tölt el. Nem kevésbé örülnék annak, ha mindazok a tapasztalatok, amelyeket a társadalmi párbeszéd és az információk hozzáférhetősége dolgában összegyűltek, széles körben elterjednének. **Jó lenne, ha az önkormányzatok, vagy a nagy kertgondozó szervezetek is mind többen hasonló módon elkészítenék és nyilvánosságra hoznák**, netán még a világhálóra is feltennék a területeik fakatasztereit, a fagondozási protokolljaikat, a park-, illetve faállomány-gondozási terveiket.

Szerencsére akadnak pozitív példák: a “10.000 új fát Budapestre!” elnevezésű program keretében a FŐKERT Zrt. munkája révén így újult meg idén például a Dózsa György úti fasor, vagy ennek eredményeként végre jó ránézni a Kerepesi út vagy két kilométeres szakaszára, ahová több száz új fa került idén ősszel. És így ültetnek az Egressy útra a Miskolci és a Róna utca közötti szakaszon összesen 170 darab új fát a napokban, miközben a Zuglói Önkormányzat körültekintő tájékoztatással látja el az érdeklődőket. A “10.000 új fát Budapestre!” program, még 2016-ban indult el, és egy évvel később arról számolhatunk be, hogy ennek a programnak a keretében 4400 új fa már a helyén van!

Ha mostantól a fák sorsát érintő folyamatot a Városligetnél gyakorolt módon átláthatóvá tennék, biztos, hogy kevesebb volna a fák kezelésével kapcsolatos elégedetlenség, és nagyobb lenne a bizalom a szakemberekben is.

Mert a fő kérdés az, hogy vajon bízunk-e a szakemberekben? Végülis a mai találkozó erről is szól. A célja a betekintés néhány szűkebb szakterület kulisszái mögé – paradox módon egy tágabb, jobban érthető kép fölvezetése érdekében. A Liget Projekttel kapcsolatos viták során elő-elő kerültek olyan vélemények, amelyek a hidrogeológia vagy az energetika kérdéskörét érintik, és – környezetvédelmi aspektusból – fogalmaznak meg aggodalmakat a fejlesztések következményeivel kapcsolatban. **A sokféle háttérű kritikusok magukat gyakran hozzáértőnek állítják be, pedig laikusoknak nem egyszerű tudományterületekről, szakmákról beszélünk.** Van, amikor könnyű megkülönböztetni a jó szándékú aggodalmat az agresszív félműveltségtől, de a modern médiatér tömondataiban ritkán válik el az, hogy mi az igazi, és mi az áltudomány, vagy egyszerűen mi a tudatlanság. Sajnos, a Liget vitákban a kritikusok ritkán alapozzák véleményüket a valóságos tényekre, a tudományos és mérnöki adatokra. **Talán az nem baj, hogy sok az érzelem ezekben a médiaterekben időnként fellángoló vitákban, de az biztosan baj, hogy túl kevés a tény, mert így nehéz a valóságról folytatni a dialógust. Mindig egyszerűbb azt kiáltani, hogy a másik hazudik, mint**

figyelően meghallgatni, mérni, olvasni, számolni, elemezni.

A Liget Park Fórumok szimpózium-jellegű eseményei éppen arra szolgálnak, hogy **pártosság nélküli, megkérdőjelezhetetlen tudású szakemberek világítsák meg számunkra azt, hogy adott tárgykörökben mik a tények. Biztosi működésem kezdetétől azt gondolom, hogy a Ligetről szóló minden vita alapja a tiszta, világos beszéd legyen, ahol nem csupán érzelmek netán pártpolitikai pozíciók ütköznek egymással, hanem a bizonyított tények jelöljék ki a vita kereteit. Csak ebben az esetben lehet a döntés felelősségteljes.** A ma terítékre kerülő témák összetettségük okán elsősorban a tudomány eszközeivel közelíthetők meg hitelesen. A felszín alatti vizek mozgásának törvényszerűségei nem érthetők meg és felelősen nem „véleményezhetők” elmélyült hidrogeológiai ismeretek nélkül, pusztán politikai meggyőződés alapján, ahogyan az energetikai fenntarthatóság kérdései sem értelmezhetők az „igen-nem”, „szeretem-nem szeretem” vonzóan egyszerű koordinátarendszerében.

A mai alkalom talán jó lesz arra is, hogy – akár a Liget történetét bemutató korábbi szimpózium – ráirányítsa a figyelmet arra az elkötelezetten szakmai, tudományos háttérre, amely a Ligetben történő fejlesztés mögött áll. **Fölhívja a figyelmet arra a sok kiváló szakemberre, akik szakterületének felelős képviselőiként,** a tudomány teljes eszköztárát használva segítenek a döntések megalapozásánál, a kockázatok minimalizálásánál, amelyek minden, ismétlem minden emberi beavatkozás velejárói.

Ezért ma kiváló szakértők fogják elmondani, hogy mit kell tudni például **a Városliget felszíne alatti vizekről, azt, hogyan kell figyelembe venni a hidrogeológiai viszonyokat** – kitekintve a Városligeten túli területekre, a Pesti-síkság közeli részének viszonyaira is.

Megtudjuk ma azt is, hogy **milyen lehetőségek rejlenek a megújuló energiaforrások felhasználásában** – és ezek közül mi az, amit a Városligetben is lehetséges, illetve célszerű alkalmazni. Kiderül, melyek azok az energetikai megoldások, amelyek a leginkább szolgálják a hosszú távú fenntarthatóságot, mind ökológiai, mind közgazdasági értelemben. Meg kell jegyezni: a Ligetben korlátozottak ezek a lehetőségek, hatalmas felületeket igényelnének például a fotovoltaiikus elemek, ha napenergiát akarnánk használni, és azt is nehéz elképzelni, hogy hatékony szélkerekek kerüljenek egy világörökségi környezetben – szükség van tehát itt is a mérnöki, tervezői kreativitásra.

Jómagam két évtizedes intézmény-üzemeltetési gyakorlatom praxisomban sokat kényszerültem foglalkozni ezekkel a fontos kérdésekkel. **Bár amatőrnek, laikusnak tartom magam, a szakemberere hallgatva sikerült pár hasznos, sőt olykor példaértékű innovációt alkalmaznunk.** Hogy példát említsek: jelentős fejlesztéseket valósítottunk meg a csapadékvíz olyan módon történő hasznosítására, hogy abból minél kevesebb terhelje a csatornahálózatot, de minél több jusson a fáinknak és más növényeinknek. Mi úgy mondjuk: szüreteljük a csapadékvizet, hogy aztán megtartsuk és használjuk például a sétányok alatti gyűjtő-szivárogtató terekben, vagy a Pálmaház alatt kialakított esővíz-tároló tartályban. De hogy mondjak egy energetikai példát is: szívós munkával sikerült egy olyan saját távfűtési rendszert

kiépítenünk az Állatkertben, amely a Széchenyi Fürdő termálvizének korábban pocsékba ment hulladék hőjét hasznosítja az állatházak fűtésére sokezer gigajule mennyiségben.

Ezt a fajta megközelítés, ez a távlatos gondolkodás nem nélkülözhető a Liget jövőképeinek megrajzolása során sem – és ahogy az előadásokból látni fogják, nem is kell nélkülöznünk. **A megújuló Városliget akkor fogja maradéktalanul betölteni jóléti funkcióját, ha használói minden elemén érezhetik majd ennek a szakmailag korrekt szemléletnek a nyomait.** Magam, saját felelősségi körömben és kompetenciaterületemen a kezdetektől ezen vagyok.

Zárszó

A ma itt elhangzottak megerősítettek abbéli meggyőződésemben, hogy a Városliget fejlesztése során meg lehet találni a hidrogeológiai viszonyoknak leginkább megfelelő megoldásokat, és az energetikai kérdésekre is lehet olyan válaszokat adni, amelyek megfelelnek a fenntarthatóság elveinek. A szakmai-tudományos eszköztár és az elkötelezettség jól láthatóan megvan hozzá: ezekre alapozva bátran hozhatók felelősségteljes döntések, és minimalizálhatók az esetleges kockázatok.

Ehhez azonban az is kell, hogy szakmai kérdésekről ezután is szakmai alapon beszélgethessünk: fórunsorozatunk és benne a szimpóziumok – amelyekből továbbiakat is tervezünk – ezt a célt szolgálják. Ennek érdekében, ahogy az eddigi alkalmakkor szokás volt, a mai rendezvény anyagai is teljes terjedelmükben fölkerülnek a biztosi honlapra, a www.varosligetpark.hu webcím alá, ahol – örömmel jelentem – egyre komolyabb tudás- és tényanyag gyűlik össze a Városligettel kapcsolatban.

Valamennyi előadónak köszönöm a közreműködést, a résztvevőknek pedig a figyelmet, és azt, hogy fontosnak tartottak időt áldozni a mai délutánra. Advent közeledtével talán nem korai kellemes ünnepeket, boldog Karácsonyt kívánnom kedves mindannyiuknak.